

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

קמא.

עין משפט נר מצוה

כה א ב ג מיי פ"ג
מהל' שמיטה ה' ה
ו א סמג ששן סה טו"ע
י"ד ס"ה ר"כ ספ"ק ה'
כו ד מיי פ"ה ס"ה מהל'
טומאת לרעת ה' ה'
כו ה מיי פ"ג מהל'
שמיטה ה' ה' ע"ש
סמג ששן סה טו"ע י"ד
ס"ה ר"כ ספ"ק ו'
כה ו מיי פ"ה מהל'
סנהדרין ה' ה' :

ליתני רובדי אילן וכ"ש מעופפת: ה"ג א"כ
ליכבז והאס רובצא עליהן: לאקושי אפרוחין לניזים. למפטרי
מפריחיה: וביזים לאפרוחיה. למפטרי מוזרות. ועל כרחק קן מ"מ
לרבות ביצה אחת ואפרוחים וביזים ארומיה דקרא הוא למינקט
רבים ברוב קנים: **מתני'** נטל
את הביצים והא"כ חזרה האס עליהם
פטור משלח. דכיון דנטל את הביצים
הוה ליה קן מוזמן: **גמ'** ואימא.
תשלח לאתויי עוד פעם שניה ומו
לא: **א"ל שנה לעולם משמע**. ורזוי
דמשלח להכי הוא דלמא: **אין לי**
לדריך שלוח אלא לדבר הרשות: לדבר
מלוה. כגון קן יולדת וטהרת מזוורע
מנין ת"ל תשלח: **הא לאו הכי ה"א**
לדבר מלוה. לא זעי שלוח והא שלוח
עשה ול"מ הוא תשלח ולא תקח ואין
עשה של ולקח למטרהי דוחה את
שניה: **לא לריכא דעבר ושקליה**.
ואשמעינן לחזור ומשלח ואי לא רבי
דבר מלוה ה"א דהיכא דעבר ונטלה
דכבר עבר על לאו דלא תקח מו לא
קאי בזאפיה עשה דטהרת מזוורע
אלא עשה דשלוח דלכתי צעמוד ושלח
קאי ואימא לידחיה. ולקמן פריך מאי
אולמייה דעשה דמזוורע מעשה דשילוח
דנימא דנידחיה דלצטרך לרזוי:
ולאו עבריה. הללו כבר עבר עליה:
כניחא למאן דפני. צמקת מכוח
(דף טו.) : **קיימו ולא קיימו**. כל מנות
ל"מ שיש בה קום עשה כגון זה שניתק
הללו לעשה דמשמע לא תקח ואס
(לקחה קום) עשה שבה כשהמרו זו
לא תקח ולקחה ושלחה כהן כדי דבור
של התראה פטור ואע"פ שעבר על לאו
תקח ללכך נתקו לעשה לומר אס
עברת על אזהרה זו עשה זה והפטור
לא קיים עשה שבה תוך כדי דבור
דקיי"ל) ת"כ דכדור דמי כי עבר על
התראה חייב אפילו שלחה אחר זמן
הכא נמי איכא למימר עבריה ללא
משלקחה ולא שלחה והשמה עשה
הוא דליכא ס"ד אמיינא לימי עשה
ולידחי עשה להכי איצטרך קרא:
אלא למאן דפני צטלו ולא צטלו.
צטלו עשה שבה לגמרי שאין יכול
לקיימו עוד כגון שחטטה חייב לא
צטלו עשה שבה כל זמן שלא שחטטה
אע"פ שלא שלח מיד כשהמרו זו פטור
וה"נ כל זמן שלא שחטטה לא עבריה
ללאו דצעמוד ושלח והפטור קאי ואכתי לאו ועשה הוא ולא זעי קרא כלל לדבר מלוה ואנא ידענא דלין עשה דוחה את לא תעשה ועשה:
ומו לרבי יהודה דאמר. צמתי לוקה ואינו משלח ואמר לקמן דהיינו טעמא דרבי יהודה דקסבר שלח מעיקרא משמע כלומר לא תקח
האס אבל כשתמנאנה שלחנה ואס לקחה לא קאמר קרא דלשלחה הא מו ליכא לאוקמא כשעבר ונטלה דהא אפילו לדבר הרשות עשה
ליכא ולא זעי שילוח דכיון דנטלה עבריה ללאו ועשה דלאו צעמוד ושלח קאי: **על מנא לשלחה**. ואפילו לרבי יהודה צעמוד ושלח
קאי דהא לא עבריה ללאו ואי נמי לא משלחה מו ליכא לאו דהא כבר לקחה דביתר ומו לא קרינא ביה לא תקח ועשה איכא וס"ד
לימי עשה דמזוורע ולידחיה להכי איצטרך קרא: **ומאי אולמייה**. דעשה דמזוורע מעשה דשלוח דמיסא דלחיה דנחיה: **ימח על**
המים. פרשת סוטה יש בה הזכרות הרבה כתובות: **אסור בהשמיש המטה**. כמאן דלחמ דצועד קטן (דף טז.) ימי ספירו וקל וחומר
לימי חלוטו: **אהלו זו אשמו**. שזבו לכס לאהליהם [דגריה] לנשותיהם שאסרתיהם לכס ואמרתיה אל תגשו אל אשה (שמות יט.) **מתני'** טעמא
דרבי יהודה דלוקה מפרש בגמרא: **ואינו משלח**. דליסור דעבד עבד: **אין לוקין עליו**. דלהכי נתקו לעשה לומר אס עבר על
הלאו יעשה זאת וינצל לא תקח האס ואס לקח שלח תשלח: **הו כלל וכו'** **אין לוקין עליו**. אלא אס כן לא קיימו תוך כדי דבור למאן
דמי קיימו ולא קיימו אלא משלח תוך כדי דבור ואינו לוקה ואס לא שלח לוקה וצריך לשלח אחר לקיחה משמע ולמאן דמי צטלו ולא
צטלו זעי עד שיחטוט אותה ואי לא לא לקי: **גמ'** **צעלמא**. כגון לא תגזול והשיב את הגזלה דהתם ליכא למימר קודם גזילה
משמע דאס לא גזל מה ישיב: **שלח מעיקרא משמע**. הכי קאמר קרא לא תקח האס אבל מה יש עליך לעשות כשתמנא קן
שלח תשלח את האס ואין כאן ניתק לעשה אלא עברת עשה ולא תעשה מפני שעשה קדם: **והשיב אס בגולה**. אף על פי שכתוב
אחרון דפרשה על כרחק לאו שניתק לעשה הוא שאין השבה קודם גזילה וכשגול עבר על לא תגזול נמנא העשה וצטווה לאחר גזילה:

(א) [נפ"ח: ממתינא],
(ב) וז"ל אלא אפרוחין,
(ג) לנטל לקטני, (ד) וז"ל
לקן קן אחת נמנה
צמחמותין, (ה) צ"מ לא,
(ו) נמחט טו, (ז) וז"ל [שנת
קטו, סוכה נג: מררי טו:
מכות י"ב, (ח) מכות טו,
ח"ט, (ט) ויקרא י"ד, י] לקחת
שלח אקיס וכו', כ"ל רש"י,
(ס) [מררי טו, (ז) כ"כ
טפס: דשלח,

תורה אור השלם

1. פי יקרא קן צפור
לפניך בדרך בכל עין או
על הארץ אפרוחים או
ביצים והאם רבצת על
האפרוחים או על
הביצים לא תקח ואין
על הבנים: וברם כ"ו
2. שלח תשלח את האם
ואת הבנים תקח לך
למען יטב לך והארכת
ימיה:
וברם כ"ז
3. וכבש הפטור את
בגדיו וגזלה את פל שערו
וירחץ במים וטהר ואחר
יבוא אל הפתחה וישב
מחוץ לאגרו: שבעת
ימים:
ויקרא י"ח
4. לא תעשק את רעך
ולא תגול את תלך
פעלת שקרית אתך עד
בקר:
ויקרא י"ט
5. ויהי כי חטאת ואשם
והשיב את הגזלה אשר
גזל את העשק אשר
עשק או את הפקדון
אשר הפקד אהו או את
האבדה אשר מנא:
ויקרא כ"ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' איכא אין סס
אלא אפרוחי אחר:
(ב) שם ומאי אולמייה:

הגהות מהר"ב

[א] גמ' מהו דמינא כיון
דאסור בהשמיש המטה.
כ"ז ע"י מיר דף נח
ע"ז בתוס' ד"ה ה"ק
וכי עושה צב"ד ל"מ
כסס סוגין לדימי ל"מ
ועשה וי"ע דכאן נלמא דק
מדחית עשה: [ב] הו"ס
ד"ה לא לריכא דעבר
ושקליה דלאו עבריה וכו'.
כ"ז ע"י על דבניהם צינן
משמע כלל י"ד דף פג
ע"ה:

מוסף רש"י

פטור מלשלח. דהא כיון
דזכר צבו מוזמן קרינא
צבו (ועל קדוש). קיימו
ולא קיימו. בלאו היתק
לעשה. קיים את העשה
פטור, לא קיימו חייב.
שעשה מקומו של לאו
הוא ואין הללו מלי צביטול
העשה. משמע שעבר
הלאו נגמר. אבל העשה
יטן לעקור המלקות
ולשיבא לביד או קיים
העשה ויפטר או ילקח
(מכות טו.) בטלו ולא
בטלו. צטלו את העשה
חייב על הלאו, לא צטלו
את העשה פטור, שאלו
מלי צביטול העשה ואינו
נגמר עד שיצטלו את
העשה צריכ ציטול עולם
שלא יוכל להקיים עוד
(שם). שמו של הקב"ה.
צמח צמחיה יתן ה'
אוקן וגו'. דכתיב וכתב
את כל האלות האלה
וגו' (סוכה ג.). ימחה
על המים. דכתיב כסופה
ומחה אל מי המרים והכנה
הזכרות צפריה וז"ל
כתיב ומחה (מכות י"א).
לדבור את המטוה ואס
טוהיה היא היא שלט
צבייה (סוכה טו.). לוקח
ואינו משלח. קסבר שלח
מעיקרא משמע, לא תקח
האס אלא שלחנה קודם
לקיחה, ואע"ג דכתיב צמ
לא תקח, לא למינא
דאס לקחת שלח ומיהו לאו
שיתק לעשה, אלא לאו
שקדמו עשה הוא (מכות
טו. ובע"ז טו ט"ז). משלח
ואינו לוקח. קסבר שלח
אחר לא תקח משמע
דכתיב, והוא ליה ניתק
לעשה ואס לקחת שלח
(שם וטו.)

רבי

ללאו דצעמוד ושלח והפטור קאי ואכתי לאו ועשה הוא ולא זעי קרא כלל לדבר מלוה ואנא ידענא דלין עשה דוחה את לא תעשה ועשה:
ומו לרבי יהודה דאמר. צמתי לוקה ואינו משלח ואמר לקמן דהיינו טעמא דרבי יהודה דקסבר שלח מעיקרא משמע כלומר לא תקח
האס אבל כשתמנאנה שלחנה ואס לקחה לא קאמר קרא דלשלחה הא מו ליכא לאוקמא כשעבר ונטלה דהא אפילו לדבר הרשות עשה
ליכא ולא זעי שילוח דכיון דנטלה עבריה ללאו ועשה דלאו צעמוד ושלח קאי: **על מנא לשלחה**. ואפילו לרבי יהודה צעמוד ושלח
קאי דהא לא עבריה ללאו ואי נמי לא משלחה מו ליכא לאו דהא כבר לקחה דביתר ומו לא קרינא ביה לא תקח ועשה איכא וס"ד
לימי עשה דמזוורע ולידחיה להכי איצטרך קרא: **ומאי אולמייה**. דעשה דמזוורע מעשה דשלוח דמיסא דלחיה דנחיה: **ימח על**
המים. פרשת סוטה יש בה הזכרות הרבה כתובות: **אסור בהשמיש המטה**. כמאן דלחמ דצועד קטן (דף טז.) ימי ספירו וקל וחומר
לימי חלוטו: **אהלו זו אשמו**. שזבו לכס לאהליהם [דגריה] לנשותיהם שאסרתיהם לכס ואמרתיה אל תגשו אל אשה (שמות יט.) **מתני'** טעמא
דרבי יהודה דלוקה מפרש בגמרא: **ואינו משלח**. דליסור דעבד עבד: **אין לוקין עליו**. דלהכי נתקו לעשה לומר אס עבר על
הלאו יעשה זאת וינצל לא תקח האס ואס לקח שלח תשלח: **הו כלל וכו'** **אין לוקין עליו**. אלא אס כן לא קיימו תוך כדי דבור למאן
דמי קיימו ולא קיימו אלא משלח תוך כדי דבור ואינו לוקה ואס לא שלח לוקה וצריך לשלח אחר לקיחה משמע ולמאן דמי צטלו ולא
צטלו זעי עד שיחטוט אותה ואי לא לא לקי: **גמ'** **צעלמא**. כגון לא תגזול והשיב את הגזלה דהתם ליכא למימר קודם גזילה
משמע דאס לא גזל מה ישיב: **שלח מעיקרא משמע**. הכי קאמר קרא לא תקח האס אבל מה יש עליך לעשות כשתמנא קן
שלח תשלח את האס ואין כאן ניתק לעשה אלא עברת עשה ולא תעשה מפני שעשה קדם: **והשיב אס בגולה**. אף על פי שכתוב
אחרון דפרשה על כרחק לאו שניתק לעשה הוא שאין השבה קודם גזילה וכשגול עבר על לא תגזול נמנא העשה וצטווה לאחר גזילה: